NAUJIENOS

LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

Library of Congress Gr. Periodical Division Washington, D. C. 20540

VOL. LXXI — Price 25c — Šeštadienis-pirmadienis — Saturday-Monday, January 7-9, 1984 — Nr. 4

TUNISIJOJ KAREIVIAI SUĖMĖ TŪKSTANČIUS

KUBIEČIAI KASMET AUKOJASI, BET NIEKO NEGAUNA

PREZ. REAGANAS KETVIRTADIENĮ NURODĖ KUBOS GYVENTOJAMS, KAD CASTRO JUOS APGAUDINĖJA

WASHINGTON, D.C. — Ketvirtadienio vakare prez. Reaganas per "Amerikos balso" radiją pasakė kubiečiams labai svarbią kalbą.

— Jūsų valdovai nuo 1969 metų kasmet reikalauja vis didesnių pasiaukojimų, bet krašto gyventojai nieko atgal negauna. Blogiausia, kad dabartiniai valdovai nepasako gyventojams, kur jų aukos eina, — pažymėjo prez. Reaganas.

Castro prižadėjo duoti laisvę Kubos gyventojams, bet kasmet vis mažiau ir mažiau laisvės ne tik pačioje Kuboje, bet ir kitose valstybėse, kur pasireiškia Kubos įtaka.

Kubos vyriausybė planavo primesti savo valią Grenados gyventojams, bet nepavyko. Jie prarado didelius sandėlius ginklų ir maisto.

Castro ragino kovoti iki mirties

Prez. Reaganas priminė Kubos gyventojams, kad kubiečiai būtų nežuvę Grenados saloje, jeigu diktatorius Castro nebūtų kubiečiams įsakęs kovoti iki mirties Grenados saloje. Kas nekovojo, tai grįžo gyvas į Kubą, o kas kovojo, tai tas kovoje žuvo. Amerikos kariai Grenados saloje rado 800 kubiečių. Jeigu Castro nebūtų įsakęs jiems kovoti, tai šiandien visi būtų grįžę į Kubą. 24 kubiečiai žuvo Grenadoje, o 58 buvo sužeisti ir pasiųsti į Kubą. Iš viso kubiečiams nereikėjo kištis į Grenadą.

Prezidentas priminė, kad Fidel Castro visiškai sunaikino Kubos ūkį. Anksčiau kubiečiai daugiau pagamindavo ir daugiau turėdavo, o dabar vis mažiau ir mažiau pagamina.

— Protone esanti elektros ir magneto jėga jungia visas atomo dalis į vieną atomą.

— Kinija paskelbė, kad į Kiniją gali grįžti visi emigrantai; visiems bus darbo ir duonos.

— Išrasta elektroninė sistema, kuri padės akliems lengviau vaikščioti.

KALENDORELIS

Sausio 7: Julijonas, Rūstenis, Patalė, Gerstutis, Vendrė.

Sausio 8: Severinas, Gintė, Aleksota, Gudalis, Nemira, Velotas.

Sausio 9: Marcijonas, Gabija, Algis, Tyvaitis, Juosta, Ringaila.

Saulė teka 7:18, leidžiasi 4:35.

Oras vėsesnis, debesuotas, gali pasnigti.

BIRMINGHAMO JUODIS REMS MONDALĘ

BIRMINGHAM, Alabama. — Juodaodis Birminghamo meras Richard Arrington ketvirtadienį pareiškė, kad jis pritaria Walter Mondale Demokratų partijos prezidento nominacijai ir jis pakvietė visus Alabamos juodaodžius balsuoti už Walter Mondale, o ne už Jesse Jacksoną.

Arrington labai patenkintas kad Walter Mondale atvyko į Birminghamą savo 56 metų gimimo sukakties paminėti. Jis pareiškė įsitikinimą, kad Jacksonas nominacijos negaus, tai juodžiai neturi bereikalingai siųsti pinigus jo rinkimine kampanijai.

Jeigu Jacksonas siektų vice prezidento pareigų demokratų sąraše, tai tada juodžiai balsuotų už Mondale ir gal Jacksonas būtų įtrauktas į balotą. Arrington pažymėjo, kad Jacksonas blogai daro, norėdamas kandidatuoti į prezidentus, nes jis nėra geras administratorius, tokioms pareigoms jis neįtai pa tyrimo.

PASTEBĖJO MAŽĖJANČIĄ PROTONO GALIĄ

NEW YORK, N.Y. — Indijoj, Japonijoj, Šveicarijoj, Ohio ir Utah valstijose pastebėta, kad protono galia žymiai sumažėjo.

Visi žino, kad kiekvienas medžiagos atomas turi protoną. Jei kiekviename atome protono galia sumažėtų, tai visa medžiaga fingtų. Nebūtų jokios kietos medžiagos.

Mokslininkai tiria, kodėl sumažėja protono galia įvairiose žemės vietose. Be priežasties jį nemažėja, bet jiems dar nežinia, kodėl pastebėtas tas mažėjimas.

Gyventojams nėra ko šio galios mažėjimo bijoti. Protonas laiko sujungtą atomą. Protono galia tokia didelė, kad reikės bilijonų ir bilijonų metų, kol protonas žemėje sumažės.

Mokslininkai apskaičiavo, kad protonas gyvuoja 1032, kitaip sakant — 200 bilijonų metų.

GEN. JARUZELSKIS TARĖSI SU KARDINOLU GLEMP

VARŠUVA, Lenkija. — Ketvirtadienį generolas V. Jaruzelskis ištisas penkias valandas tarėsi su Lenkijos kardinolu Jozef Glemp.

Kardinolas Glemp nesusitikdavo su premjeru Jaruzelskiu nuo popiežiaus Jono Pauliaus II-ojo vizito Lenkijoje. Tuo tarpu atsirado visa eilė reikalų, kurie vertė kardinolą susitikti su premjeru.

"Pasitarimo metu buvo paliestas valstybės ir bažnyčios klausimas. Taip pat buvo pasikeista nuomonėmis apie padėtį visame krašte ir paliesti Lenkijos tarptautiniai klausimai", sakoma bendrame pareiškime.

— Praeitais metais Kinija leido visiems Tibeto emigrantams grįžti. Dicelė jų dalis jau grįžo. Visi atstatinėja komunistų sugriautus Tibeto namus.

— Kinija atidengė paminklą iš Singapūro grįžusiam turtingam Čen Jiageng.

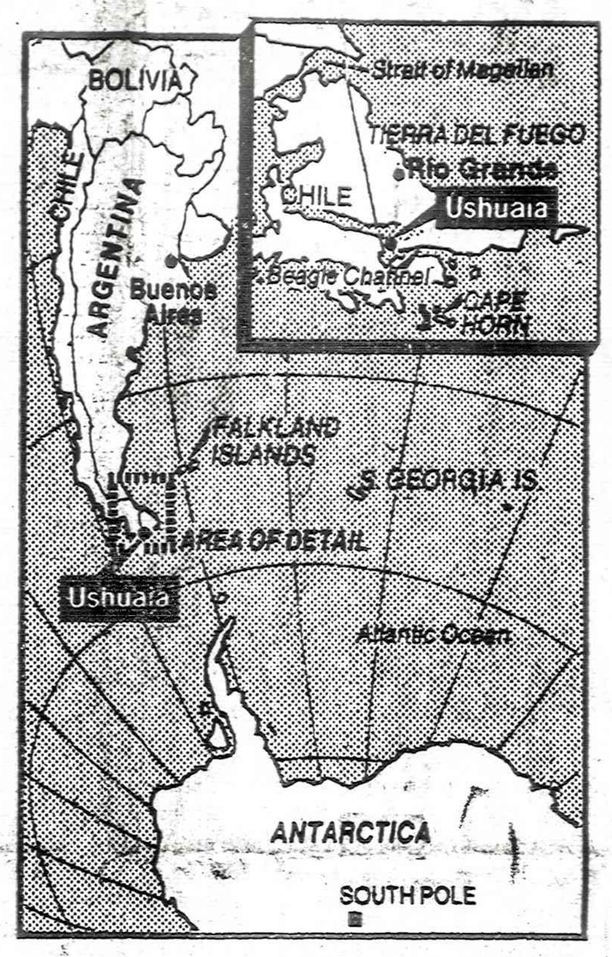

Ugnies Žemėje, kur dažnai prasiveržia ugnikalniai, įsirengė 30,000 argentiniečių kolonija, kuri bandys nustatyti sieną tarp Argentinos ir Čilės. Dabar abi valstybės nesutaria dėl trijų salų Usuajos srityje.

ARGENTINOS KARIAI LIUDIJA PRIEŠ KARIUOMENĖS VADUS

ARGENTINOS LAIVYNO PUSKARININKIS SUĖMĖ 200 ĮTARIAMŲJŲ, JUOS TROŠKINO PO VANDENIU

BUENOS AIRES. — Argentinos kariuomenės vadai, be teismo kankino įtariamus suimtuosius, prarado viltį išvengti kalėjimo. Prieš kariuomenės vadus liudijo jaunesnieji vadai arba puskarininkiai.

Raul Vilarino, laivyno puskarininkis, savo noru papasakojo 'La Semana' savaitraščiui, kaip jis buvo priverstas suimti 200 įtariamus jaunuolius, o vėliau savo akimis matęs, kaip aukštesnieji karininkai suimtuosius kišę po vandeniu ir troškinę, kad prisipažintų prie nusikaltimu.

Tas pats puskarininkis Vilarino tvirtina, kad suimtiesiems paleisdavo stiprią elektros srovę. Ta srovė juos tiek sukrėsdavo, kad jie negalėdavo atsigauti.

Be to, jis tvirtina, kad savo akimis matęs, kaip suimtieji būdavo vaistais apsvaiginti, o vėliau iš lėktuvo išmetami į La Plata upės vandenis.

Admirolas Emilio Masera ketvirtadienį gavo oficialų kaltinimą. Liudininkai tvirtina, kad jis jau 1972 metais be jokio teismo pagrobė, suėmė ir nukankino tūkstančius suimtųjų. Jam duoti vardai žmonių, kuriuos jo žinioje buvusieji suėmė ir niekad suimtųjų nepaleido.

Prezidentas Raul Alfonsin, susipažinęs su kaltinimu, įsakė admirolą Masera atiduoti Argentinos kariniam tribunolui teisti.

— Penktadienį aukso uncija kainavo $384.

DAKTARAS PASIRAŠĖ KLASTOTĄ LIUDIJIMĄ

ST. GEOGES, Grenada. — Gydytojas Jansen Outawry ketvirtadieni liudijo teismui, kad jis pasirašęs premiero Maurice Bishop mirties liudijimą, mirusio visai nematęs.

Dr. Outawry tvirtina, kad jis buvo pakviestas į gen. Hudson Austin ofisą. Jam buvo parodyti šešių kareivių lavonai, o vėliau gen. Austin iš jo pareikalavo, kad pasirašytų Maurice Bishop mirties liudijimą. Jis tokį liudijimą pasirašė, nes bijojo, kad ir jo nesušaudytų, kaip sušaudė tuos kareivius.

Jis vis dėlto generolui Austin pasakęs, kad jis nematęs šešių lavonų. Generolas Austin jam atsakė, kad jie buvo nušauti ir palaidoti, bet aš privalau pasirašyti šiuos mirties liudijimus.

LĖKTUVU KONTROLIUOTOJAI ATSISTATYDINO

MIAMI, Fla. — Du oro trafiko kontroliuotojai, kurių neapdairumas privedė du keleivinius lėktuvus arti nuo susidūrimo ir didelės katastrofos, ketvirtadienį pasitraukė iš pareigų. Nelaimė buvo išvengta tik todėl, kad vienas keleivinio lėktuvo pilotas greitai susiorientavo ir nėrė į žemę. Jeigu jis to būtų nepadaręs, abu lėktuvai būtų sudužę ir keleivius užmušę.

NAIKINA MAISTO KRAUTUVES, NENORI BRANGIAU MOKĖTI

PREZIDENTAS BURGIBA PRAŠĖ GYVENTOJUS APRIMTI IR MOKĖTI UŽ MAISTĄ

TUNISAS, Tunisija. — Prieš porą dienų buvo pakeltos kainos visoj Tunisijoj. Žmonės nesitikėjo, kad krautuvių savininkai tiek pakels kainas. Pradžioj jie nenorėjo tikėti, kad maisto kainos pakils, visai nekalbant apie didesnes algas.

Paskutinėm dviem dienom nesuspratimai prasidėjo pačiame Tunise. Gyventojai pritrūko maisto, negalėjo gauti javainių arba paukštienos. Turėjo įsikišti policija ir ginti krautuvininkus. Penktadienį, prieš šventes, prasidėjo muštynės su krautuvių savininkais. Kariuomenės daliniai užėmė strategines miesto vietas ir ramino krautuvininkus.

Penktadienio popietį kariuomenė suėmė kelis tūkstančius protestuotojų. Kariai neturi kur dėti suimtųjų. Suvarė į aikštę, apsupo ir nepaleidžia.

Tuo tarpu krautuvėse ir visur kitur viskas brangta be perstojo. Svarbiausi maisto produktai pabrango. Tunise žmonės mėgsta šviežią žuvį. Žvejai atveža žuvis į miestą, bet reikalauja daugiau pinigų. Žmonės nori neštis, bet pinigų nemoka. Karštyje žuvies ilgai laikyti negalima.

Penktadienio vakare prezidentas Habib Burgiba, gabus kalbėtojas ir protingas administratorius, radijo bangomis kreipėsi į visus krašto gyventojus, prašydamas susivaldyti. Jis aiškino kad ekonominė krizė kankina visą pasaulį. Jis nurodė, kad ir Amerika, pati turtingiausioji valstybė, nepajėgia krizės išvengti.

Penktadienį prezidentas turėjo priimti užsienio diplomatus ir paaiškinti jiems apie susidariusius naujus ekonominius sunkumus, bet jis viską atidėjo. Jis norėjo pirma pasakyti kalbą visiems krašto gyventojams, prašant susivaldyti ir suprasti gyvenamus sunkius laikus. Vyriausybė bandys ieškoti išeities.

Nerimą Tunise kelia vagilių. Policijai ir kariams pavyko suimti keliasdešimt jaunų vagilių. Juos atskyrė nuo protestuojančios minios. Vagiliai bus teismi ir kišami į kalėjimą. Jeigu kuris vaikėzas bus sučiuptas su pavogtu maistu, tai jis eis tiesiai į kalėjimą. Pats Burgiba žino, kad alkani jaunuoliai bandys grobti maisto ir bėgti, b jis įsakė kariams griežtai laikytis, kad būtų atstatyta tvarka. Po to bus ieškoma kuo greičiau pataisyti susidariusią padėtį.

Susirūpinęs ir premjeras Mohamet Mazali

Kalbėjo ne tik prezidentas H. Burgiba, bet ir premjeras M. Mazali. Jis nurodė, kad nerimą kelia ne pats neturtingieji, neturintieji už ką nusipirkti maisto, bet didesnę netvarką mieste kelia pasiturintieji. Premjeras nurodė, kad pasiturintieji galėtų atidaryti savo pinigines ir primokėti dalį pakilusių kainų, bet jie to nedaro, visai nesirūpina bendrais reikalais, kad kraštas lengviau pergyventų šią ekonominę krizę. Premjeras aiškiai parodė savo nepasitenkinimą tais pasiturinčiais.

Jaunimas prarandą viltį. Jie negali suprasti, kaip jie galės atsistoti ant kojų, kada nėra pajamų.

Vienas Boeing 747 lėktuvas vežęs 406 keleivius iš London į Miami, skrido 37,000 pėdų aukštumoj. Pan American lėktuvas skrido iš Romos į Miami. Jie buvo 50 pėdų atstumoje.

Vienas kontroliuotojas buvo ištarnavęs 28 metus, bet šį kartą neapsižiūrėjo. Reikalas dar tyrinėjamas.

Fidel Castro susirūpinęs Kubos ateitimi, nes Sovietų valdžia dabar ne taip noriai sutinka kištis į Pietų ir Centro Ameriką.

Walter Mondale gauna juodaodžių paramą jo kandidatūrai prezidento pareigoms. Jam pritaria ir Birminghamo meras Arrington.

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

(Tęsinys)

Ar visuomenė nintuli šiuri į meną?

[illegible] Mums ir visuomenė. [illegible] ne tiek vertine [illegible] vertybes. Kiek žiūrėjo sau praktiškos naudos. Be to [illegible] romėnų menas sutapo su legendarinių simbolių garbinimo objektais. Kam dar žiūrėti į [illegible] laikus, kad ir mūsų laikais menas, ypač dailė, randa [illegible] vietą ten, kur žiūrima materialinių vertybių. Pamėgėjiškumas [illegible] formų arba [illegible] sąlygų yra visiems suprantamas, bet kopijuojamos formos ir stiliai meno kūriniai neturi vertės. Menas ne iš kokių mokslinių formulių gimsta, bet iš gyvenimo situacijų, iš dvasinio ir emocinio bangavimo, iš ko nors, kas teikia dvasinio pasitenkinimo, kas išlaisvina iš senos estetinės erudicijos dogmų. Bell sako, jog "Menas ir religija priklauso tam pačiam pasauliui, nes žmogus nori gyventi savo išsivaizduotame pasaulyje. Religija, kaip ir menas, liečia emocines realybės sritį, o materialinė dalis tik tiek mus liečia, kiek ji yra mums naudingi arba svarbūs".

Žmonės į meną daugumu atveju žiūri kaip į pramogą, kaip į sportą, be kurio būtų galima apsieiti. Neteisėtina, kad šiame krašte, jeigu galima patikėti, skelbiama 15 milijonų dailininkų. Suprantama, daugiau kaip pusė iš to skaičiaus galima rašyti kabutėse — "dailininkai" (mėgėjai). Daug žmonių užsiima dailė savo asmeniškam malonumui ir nepreten[illegible]duoja didelius dailininkus, nors ir barzdą užsiaugina, kaip jam dera. Tai geriausias būdas lavietis geriau suprasti dailę ir ją pažinti. Susidomėjimas menu yra gana didelis bet tiktai "domėjimosi" nepakanka, nežiūrint to, kad menas turi daug bendro su emocijomis, su estetine egzaltacija. Meno centran turi suplaukti labai daug dar kitų dvasinių vertybių — etika, moralė, prasmė, [illegible] ir t. t. Vulgarizme [illegible] estetikai vietos nėra. Vulgarizmo avangardas ir taip perdaug gausus.

Būdinga ir tai, kaip žmonės savo smalsumą parodo kai pamato dailininką piešiantį gamtovaizdį. Beveik visi bėga prie jo ir klausia tą patį klausimą: "Ar ilgai trunka pabaigti? Kiek gauni parduodamas? Mėgėjas ar profesionalas?" Prancūzų tauta jautresnė menui ir jie turi rafinuotą skonį, nes jų gyvenime dailė yra ilgų kasdieninis reiškinys. Prancūzai būriais nebėga pamatę dailininką sėdintį prie Seinos upės. Amerikiečių psichologijoje daugeliu atvejų vyrauja materialistinė filosofija, bet maža jautrumo menui.

Menas ir turgus

Kas nors meną turi gelbėti iš chaoso, nes jau susiname seve ir kitus. Materialistinis sukalkėjimas eventualiai suaktualėjo — nemokam atskirti mero nuo "mene". Mėgėjų menas yra populiariausias materialistinėje visuomenėje, tačiau skriaudžia talentingus kūrėjus ir disorientuoja visuomenę. Visuomenė daugeliu atvejų neatskirti šedevro nuo pigaus trafareto. Yra draugelių, kurie nori parodyti savo populiarumą, rašo spaudoje panegirikos, pabrėždami patriotizmą, meilę tautai. Visa tai gerai, bet negerai, kad parodos virsta turgumi, bet ne kultūros židiniu. Nėra draudžiama parduoti tokį diktą, kokio pirkėjas neri, taip, kaip nėra draudžiama pardavinėti takobą, anot Clive Bell. Bet tabokos ir kitokių prekių niekas nevadina menu. Be to, visuomenė nėra kalta, kad menininkai josios nešviečia, nemoko pažinti meną iš esmės. Meno vertybes pažinti reikia turėti arba prigimtą intuiciją, arba reika daug steėti, lankyti parodas, paskaitas. Muziejuose ne daug ko išmoksi. Muziejus yra kultūros istorijos sandėlis, bet ne kultūros mokykla.

Kaip tradicinis, taip ir modernusis menas yra lygiai geri, žodžio prasme, bet jie turi savo gerumo laipsnius, bei lygį. Palaipsniui ir reikia eiti prie bendro meno pažinimo. Sakysime poezija ir "poezija". Viena yra gera, o antroji labai bloga. Tiktai neimanėlis gali ir vieną ir antrą lygiai mėgti. Jeigu mes suprantame gerą poeziją, juo labiau nemėgstame blogosios. O skirtumas tarp geros ir blogos poezijos yra labai didelis. Taip gali būti ir su nekaltu, gražiai nutapytu paveikslu. Gražiai nusaldintas realinis paveikslas daugumai žmonių patiks, užtat realistinė dailė labiau populiari. Negalima sakyti, kad realistinė dailė yra niekam tikus. Menas yra atrenkamas ir vertinamas pagal menin lygį, kas ir sudaro jam tikrą vertybių centrą. Tą patį galima pasakyti ir apie muziką.

Yra tiesa, kad mūsų visuomenė turi savo tautos kultūrines ir kurybines pastangas vertinti ir, reikia manyti, kad tuo rūpinasi ir sieloj[illegible]asi. Jeigu visuomenė ir netoleruotų tokio meno, kuris jai neturi reikšmės, tai nereikia jos ir kaltinti. Dabar yra toks laikas, kada menas suskaldytas, nutolęs nuo fizinio pasaulio realybės, vis dėlto intelekkto veržlumas niekad anksčiau nebuvo toks ryžtingas ieškoti tokio pasaulio, kuriame norima gyventi ir laisvai kurti. Jaunoji karta katastrofiškai bėga nuo tos mokyklos, kurią lankė jų tėvai, šalinasi nuo aplinkos ir tėvų tradicijų, kurios tėvams yra brangios. Buvęs prezidentas Harry S. Truman, kaip politikas, apie meną yra taip pasakęs:

"Vadistinėje visuomenėje menininkai vysta. Netolerantiškoje visuomenėje dailininkai jaučia visuomenės neapykantą. Materialistinėje visuomenėje menininkai jaučiasi izoliuoti. Man atrodo, kad mes menui geriau patarnaujame ir Amerikos visuomenės idėjos, kai mes puoselėjame laisvę ir prieširamės tiems, kurie ją siaurina — mes ne tiktai laisve naudojamės, bet ir sudarome ideolias sąlygas menui kurti".

Mikas Šileikis

(Bus daugiau)

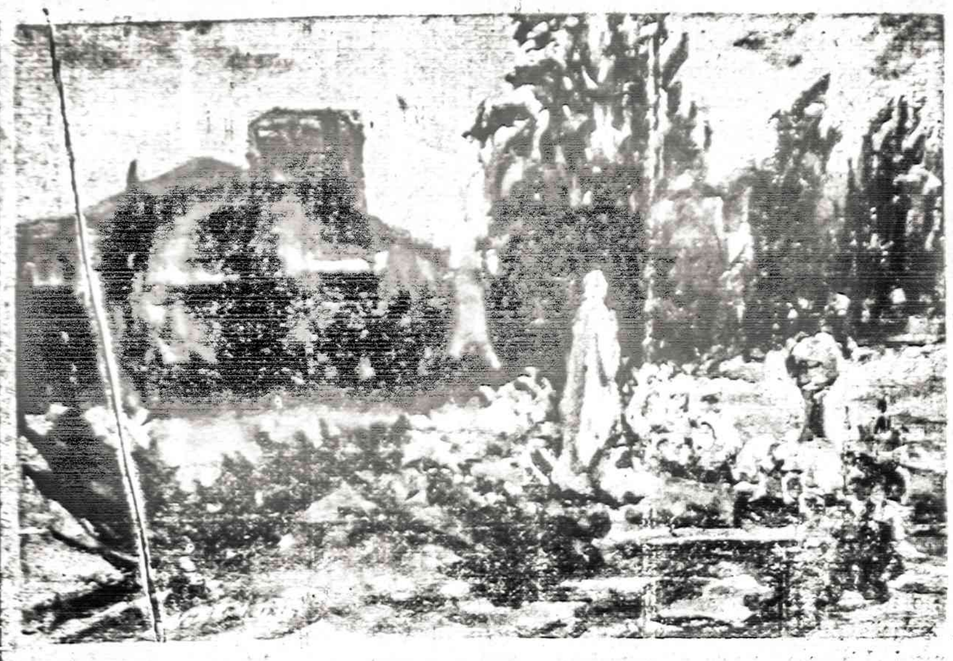

M. Šileikis — Madona Z. Sodyboje, akvarelė

ANTANAS VAIČIULAITIS

DVI SESERYS

1

Pusiaukelėje tarp mūsų kaimo ir miesto, vieškeliu eidamas, tuoj už senųjų kapinaičių rasi vadinamąsias trobeles. Yra tai keliolika vienoje eilėje susigūžusių pirkelių su siaurais langeliukais, su mažu kluoneliu, kurio stogas žirgeliais apžargstytas, ir su nedidesniu tvartu. Į vieškelio pusę prie kiekvienos sodybos augo sodelis, kuris pavasarį pražyla nuo obels ir vyšnios žiedų.

Trobelninkai nuo amžių sėdėjo ant savo sklypų, po kiekvienu grumstu apdaiginę bulvę ar kopūstą, ir kiekvieną vagutę užsėję rugiais ar dobilais vienintelei savo žalmargei. Kai mūsų tėvai ir senelai čia gyvena, nė vienas jų neatminė, kad trobelėse kunis ūkis būtų perėjęs į svetimas rankas. Bet toji dirva, kurios aliai lysia buvo prakaitu nuberta, neišmaitino visų trobelės burnų, ir ūgtelėję vaikai, nei tie pempiukai iš savo lizdo, tuoj išsiskirstydavo apylinkės sodžiuose už piemenis, bernus ir mergas. Ir kartais tuose nameliuose su visa kuo būdavo taip trumpa, kad žmogus, išmuštas iš įprastos vėžės, jau gyvas nevaliodavo atsigriebti. Štai vieną naktį apdegė Mulečkių tėvuko pirkelė. Nupleškėjo stogas, išsproginėjo langai, bet apsvilęs rentinys išsiliko. Susikalėdojęs kūlių, apsidengė žmogelis pirkią, užkėlė ant kraigo beržinius žirgelius, kurie bolavo iš tolo, ir įstatė naujus langus, tačiau, pritrūkęs skatiko, viename gale du langus užkalė lentgaliais ir taip juos paliko per keliolika metų, kol susikrapštė pinigo ir baigė įsitengti savo namelį.

Bet mano mintys dažniausiai grįžta prie seserų Tautvėlučių, kurias pažinau tą saulėtą vasaros dieną, kada mane tėvai pirmą kartą išsivežė į miestą.

Bevažiuojant mums pro trobeles, ar ne ties trečiu rėžiu už Muleckio, tėtis truktelėjo vadeles, ir arkliai sustojo.

Aš tada sodo varteliuose pamačiau dvi aukštokas moteris, kurios takeliu ėjo į vieškelį. Kaip šiandien jos stovi man akyse: su gėlėtomis skarelėmis ant galvos, su puokšte, kurioje raudonavo didelis bijūnas tarp smulkučių rūtų, ir su senoviškais, mėlynu ir raudonu raštu austais žiurstais, kurie buvo takie švarūs, tartum tik vakar iš staklių išimti. Abi jos buvo pasikaišiuslos sijonus, kad nesudulkėtų, ir rankose nešėsi batus, į kuriuos buvo įsprausios maldaknygės.

— Ar į bažnytėlę? — užkalbino tėvelis jas ir subaudė sartį, kuris mėgino žąsius liežuviu išgrūsti iš snukio: — Na, tu išdykėli...

— Į bažnytėlę!

Jos atsakė abi sykiu, ir jų balsas buvo ramus ir malonus.

— Tai sėskitės. Pavežinsime.

Seserys pro mane sulipo į ratus. Bežiūrint į jų rausvus veidus ir geras, mėlynas akis, mane apėmė juokas, ir nesusilaikęs aš sukrykščiau, apsikniaudamas į mamos sterblę.

— Ak, tu apuoke! — subarė mane mama ir paklausė anas dvi moteris: — Kaip svelkos. Mortele ir Onute?...

— Ačiū Dievuliui. Negalim skystis...

Jos vėl sykiu atsakė tuo ramiu ir geru balsu.

Slapčiomis, pro mamos alkūnę, aš žvistelėjau į jas ir vėl sukikenu iš juokio.

— Na, liaukis, vaike! — jau rūsčiau paklausė mama ir pasižiūrėjo mane nuo savęs. — Dar vežkis tokį burbulą į bažnyčią!

Susigėdęs ir susigraudinęs, kad už savo linksmybę buvau apbartas, nutilau. Tik dabar aš supratau: ko kryžiuos: ogi abi seserys buvo taip panašios, kad nėkaip neįmanoma atskyrus vienos nuo antros. Si nuojėna taip man [illegible] kad aš neiškentęs [illegible] mamą už rankovės ir pašnibždėjau į ausį:

— O mama ja Mortelė?

Mama [illegible] Snūdžiomis atsakė man:

— [illegible] pusėje sėdi.

Sa[illegible] gustulęs Mortą lėvelio priešais, aš Oną — mamos, aš nuriman.

Geną gan [illegible] tylėdami. Įsigana arklai bėgo lenkdami vienas antrą, prunkšdami ir šviesius kaučius purtydami. Tik ežilus sartis, pamatęs svetimą arklį dailiemoje prie vieškelio, sužvingdavo skardžiu ir galingu balsu. Tėvelis sukirsdavo jam botagu, ir vėl be žodžio traukėjome tyliu vieškeliu, užu savęs palikdami ilgą dulkių nodėgą.

(Bus daugiau)

— Vakarų Vokietijos kancleris Helmut Kohl yra įsitikinęs, kad Siaurės Atlanto Sąjunga išlirs, jei atsiras Vokietijos susijungs.

NEBRANGIOS, BET VERTINGOS KNYGOS

● LITERATŪRA. Lietuvių literatūros, meno ir mokslo [illegible] m. metraštis [illegible] yra vertingi, niekuomet nesenstą. Vinc Krėvė, Juozas [illegible], Vincas Mačiūnas, P. Jonikas, V. Stankus [illegible] Raudonė ir Kazis [illegible], taip pat K. Matusevičiaus ir V. Meliaus straipsniai be studijos, iliustruotos nuotraukomis ir N. K. Čiurlionio, M. Ksaverio, V. Eskubos, A. Rūkštelės ir A. Varnelio darbų pavyzdžiais. [illegible] puslapių knyga kainuoja tik $3.

● DAINŲ ŠVENTĖS LAIKUOSE, poetės, rašytojos ir kritikės Julės Vaičūnienės atsiminimai apie dainų šventes bei jų laikotarpį ir eigą. Įdomi skaityti ir nedainuojantiems, gausiai [illegible] nuotraukomis ir surinktais dokumentais bei užrašais. Studija yra 151 pusl., kainuoja $2.

● VIENIŠO ŽMOGAUS GYVENIMAS. Antano Rūkės aprašytas Jono Adomaičio — Dėdės Šerno gyvenimas. Tai ne [illegible] gyvenimo kraštų aprašymas, bet tiksli to laikotarpio buities lietuvėnė studija, suskirstyta skirsniais. Ta 206 puslapių knyga parduodama tik už $2.

● LIETUVIŠKASIS PAMARYS, Henriko Tomo-Tamošaitis. Pomiai parašyta studija apie Rytprūsius, remiantis Pakalnės ir Labguvos apskričių dokumentais. Aprašymai įdomūs kiekvienam lietuviui. Leidinys iliustruotas nuotraukomis, pabaigoje duodamo vietovardžių pavadinimai jų vertimai į vokiečių kalbą. Labai naudingoje 338 pusl. knygoje yra Rytprūsių žemėlapis. Kaina $9

● KĄ LAUKIU [illegible], rašytojos Petronėlės Orintaitės atsiminimai ir mintys apie asmenis ir vietas nepriklausomoje Lietuvoje ir pirmosios bolševikų okupacijos metais. Knyga turi 254 puslapius bet kainuoja tik $3.

● JULIUS JANONIS, poetas ir revoliucionierius, nesupratęs ir klaidingai interpretuojamas gyvenime ir politikoje; tik [illegible] Juozo Jušiulio knygoje apie Juliaus Janonio gyvenimą ir poeziją. Dabar būtų jį galima pavadinti kovotoju už žmogaus teises. Knyga yra didelio formato, 265 puslapių, kainuoja $5.

● SAITUNINĖ NOVELĖS, II. Šaulėnko žiūrys, J. Valaitės-Cuma. 300 pal. knygoje yra 38 apmąstymų novelių. Kaina $3

Knygas galima rasti Naujienose, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Užsakant paštu, prideda [illegible] siuntimo išlaidas.

GIFT PARCELS TO LITHUANIA

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2787

Didelis pasirinkimas geros rūšies įvairių prekių.

Maistas iš Europos sandėlių.

MARIJA NOREIKIENĖ

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2601 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. 925-2737

V. VALANTINAS

JAY DRUGS VAISTINĖ

2759 W. 71st St., Chicago, Ill.

• RŪPESTINGAI ĮSPILDOMI RECEPTAI • FANNIE MAY SALDUMYNAI • KOSMETIKOS REIKMENYS

Atdara šiokiadieniais nuo 9 val. ryto iki 10 val. vakaro.

Sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 8:30 val. vak.

D. KUHLMAN, B.S., Registruotas vaistininkas

Tel. 476-2206

SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

yra seniausia, didžiausia ir turtingiausia lietuvių fraternalinė organizacija, lietuviams ištikimai tarnaujanti jau per 97 metus.

SLA — atlieka kulturinius darbus, gelbsti ir kitiems, kurie tuos darbus dirba.

SLA — išmokėjo daugiau kaip ASTUONIS MILIJONUS dolerių apdraudų savo nariams.

SLA — apdraudžia pigiausiomis kainomis. SLA neieško pelno, nariams patarnauja tik savisalpos pagrindu. Kiekvienas lietuvis ir lietuvių draugas gali Susivienijime apsidrausti iki $10,000.

SLA — apdraudžia ir Taupomąja apdrauda — Endowment Insurance, kuri ypač naudinga jaunimui, siekiančiam aukštojo mokslo ir jų gyvenimo pradžiai.

SLA — vaikus apdraudžia pigia terminuota apdrauda: už $1,000 apdraudos sumą terminuj iki 18.00 metams.

SLA — [illegible] visose lietuvių [illegible]. Kreipkės į savo apylinkės [illegible], jie Jums mielai patarnės į SLA [illegible].

Galite kreiptis ir tiesiai į SLA Centrą:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 W. 30th St., New York, N.Y. 10001

Tel. (212) 563-2210

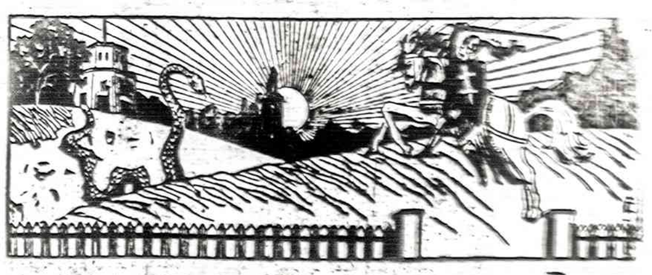

Inž. LIUDAS MIKŠYS,

50 metų studijavęs, kaip

IŠ PRAEITIES ŪKANŲ ATEINA LIETUVA,

parašė 700 puslapių knygą, kurion sudėjo viską, kas bet kada ir bet kur, bet kuria kalba buvo parašyta apie Lietuvą, lietuvius ir lietuvių kalbą. Jis mokėsi kartu su kun. Jaunium ir prof. K. Būga pas geriausius šimtmečio pradžios kalbininkus, padarė lietuvių kalbą liečiančias ištraukas, parašė tikslius vertimus ir patarė mums tolimu studijuoti.

Kaina [illegible]. Kietais viršeliais, [illegible].

NAUJIENOS

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. [illegible]

Socialinis draudimas ir aprūpinimas

VI metai Sausio 7, 1984, Nr. 1 (296)

Redaguoja PRANAS ŠULAS

Klausimus ir medžiagą siųsti: 4436 So. Washtenaw, Chicago, IL 60632

★

Kai kurie reiškiniai dėl šalčio ir Flu susirgimo

Peršalimas ir influenia susirgimu vis dažniau pasireiškia šiuo metu. Kyla klausimas, kaip nuo šių ligų apsisaugoti, o susirgus kaip greičiau išsigydyti. Peršalus pirmiausia pradeda skaudėti galvą, iš nosies teka skystis, akys pavandeniuoja, skauda ar niešti gerkle ir pasireiškia nuovargis. Pas suaugusius karštis pakyla, o pas vaikus net ligi 102° F. Aukšta temperatūra gali parodyti kitas infekcijas, kaip Flu, Sinusitis, Tonsilitis, arba bakterinė pneumonija. Flu simptomai labai greit pasireiškia, pakyla karštis iki 104° F ir gali testis keletą dienų. Ligoniui labai skauda galvę, jis skrepliuoja, jam skauda gerklę, jį užpuola sausas kosulys ir visame kūne pasireiškia skausmai.

Idant išvengtum peršalimo ar "pagavimo" šalčio arba slogos:

- dažnai nusimazgok rankas,
- rankas laikyk toliau nuo savo veido, akių ir nosies,
- uždenk savo nosį ir burną su nosine ar mnikštu popieriu, ypač, jei šnypšti ar kosi,
- gydytojas gali prirašyti antibiotikų, bet kuriam laikui, jei įgijai komplikaciją, kaip bakterinnę peumoniją.

Iš vaistinės be recepto nusipirk šiuos vaistus:

- Antihistaminų, kurie padeda sustabdyti skreplius ir nosies tekėjimą.
- Anticholinergikų, kurie padeda pašalinti akyse atsiradusį skystį.

Bendrai sakant, Flu Vaccine rekomenduojamas vyr. negu 65 m. žmonėms, sergantiems širdies ligomis, plaučių arba cukrinė. Šaukite savo gydytoją, jei pasireiškia sekantieji simptomai: karštis virš 102°F, kvėpavimas cukrinka ir sausas kosulys, karštis tesiasi daugiau trys ar keturios dienos. *Dalia S., M. D.*

Padidinami soc. apdraudos mokesčiai

Socialinei apdraudai (Soc. Sec.) išgelbėti, nuo 1984 m. sausio mėn. 1 d. padidinami mokesčiai. Kaip Kongresas bal. 1 d. priėmė mokesčių padidinimo įstatymą, Washingtono valdžia tiksi, kad bus išgelbėta Soc. Sec. sistema. Dabar dirbantysis Soc. Sec. reikalums iš savo uždarbio turės mokėti 7%, o buvo tik 6.7%. Pirmą kartą verslininkai turės mokėti dvigubai daugiau už neverslininkus. Pirmiau mokėjo iš savo pajamų 9.35%, dabar mokės 14%.

Nuo 1984 m. sausio mėn. 3 % visų gaunančiųjų iš Soc. Sec. pensijas ir pašalpos bus padidintos 3.5%. Darosi neaišku, ar didesni Soc Sec. mokesčiai padidins ateities progresą, kad sumažintų nedarbą visame krašte. Svarbiausia problema nugalėti recesiją. *Pr. Pečiu.*

KĄ DARYTI PO 40 METŲ AMŽIAUS?

Yra sakoma, jog peilsis prasideda po 40 metų. Persiritęs per tą slenkstį žmogus reikalauja daugiau poilsio ir mažiau įtempto bei sunkaus darbo. Žmogus stipriausias yra tarp 20 ir 30 metų. Po to seka laipsnikas jėgų mažėjimas: jis greičiau pavargsta, nebeturi tokios ištvermės kaip pirmiau.

Virš 40 metų asmuo privalo vengti nutukimo. Tą galima atlikti valgant mažiau ir šiek tiek pasimankštinant. Po kiekvieno valgio reikia trupučiuką pailsėti. Lietuvos žmonės "snustelėja" po pietų, nes tas gelbsti maisto suvirškinimui.

* * *

APIE ŽMOGAUS ATJAUNĖJIMĄ

Kadaisc buvo manyta, jog iš lėdus jaunesnio žmogaus kraujo į senesnio jo gyslas, pastarasis pajaunės ir jo organizmas bus kur kas stipresnis. Tokį išbandymą padarė popiežius Inocentas VIII. Tačiau jis greitai po to mirė. Nežinia, ar operacija buvo nevykusi, ar poilsio kraujas nevikė.

Vėliau atsirado kitoki atjaunėjimo būdai kurijuos sugalvojo Voronoff, Brown ir kiti. Bet visi tie būdai tik laikinai veikia. Žmogaus troškimai nemirtingumui atsiekti, kol kas neįvykdomi.

* * *

NAMAI VYRESNIO AMŽIAUS TAUTIEČIAMS

Putnam, Con. Putnamo centrui priklauso ir dar viena didelė institucija — Matulaičio vardo poilsio namai, pastatyti kiek atokiau nuo vienuolyno. Tai erdvus pastatas, kuriame yra prisiglaudę vyresnio amžiaus tautiečiai — kunigai ir pasauliečiai, reikalingi rūpestingos globos. Dirba jame daug sumokyto personalo, tačiau viskam vadovauja putnamietės seselės. Jos tą pastatą suorganizavo su JAV valdžios parama ir sudarė puikią oazę poilsio reikalingiems žmonėms. Juos visus globoja specialiai paruošos seselės ir kapelionas kun. R. Krasauskas, žinomas istorikas, daug rašęs Lietuvių Enciklopedijai ir kitiems istoriniams leidiniams. *T. Ž.*

Trumpos žinios

- Lėktuvų linijos pranešė, kad jos paskutiniais metais pervežė 293 milijonus žmonių, iš kurių dvidešimt buvo virš 60 metų amžiaus. Tuo jie primena, kad skrydimas lėktuvais yra 30 kartų saugesnis, negu keliaujant automobiliais ar kitomis susisiekimo priemonėmis.
- Darbo metas vyras, išlaikęs 3 vaikus, buvo atleistas iš darbo. Kadangi dažnai neateidavo į tarnybą. Jis judėjo skundą, nuo žydamas, kad negali rasti "baby sitter". Tarnininkas palaikė firmos nutarimą, pažymėdamas, kad tas vyras, gavęs daugelį įspėjimų, ir atsidėjęs, nekreipė į tai dėmesio ir niekad nepranešdavo darbovietei dėl ko į darbą neatvyksta.
- Vadinamu "Cafeteria" planu kiekviena darbininkams pasirinkti tinkamus privelegijas ir padėti kontrolinėti kompanijos išlaidas. Dabar 88 skyriai su 500.000 darbininkų duoda lengvas kompensacijas. Pažymėtina, kad 1980 metais veikė tik 8 "Cafeterias" planai su 65.000 darbininkų. Manoma, kad sekančiais metais veiks daugiau negu 200 grupių su tokiomis "Cafeterijos" grupių su tokiomis "Cafeterijos" planais.
- Maywoode atidaryta valstijos nedarbo įstaiga 365 19 Ave. Ji veikia nuo 8:30 val. ryto iki 5 val. p. p. savaitės dienomis, išskiriant šeštadienius. Ši pranešimą paskelbė Illinois Employment Security departamentas, pažymėdamas, kad ši įstaiga patarnaus vakarinių priemesčių darbininkams ir yra pakaitalas, veikusios Stone Parke.
- 24 m. amžiaus moteris Ora Lee Taybor, gyv. 1734 ir Menard, praeitą ketvirtadienį apkaltinta, kad naudodama 11 pavardžių išgavo iš Welfare net $143,000 pašalpų. Tą sumą ji gavo metų laikotarpyje, pradedant 1977 m. spalio 1 d., pagal vadinamą Welfare Fraud sistemą.

Vilnius Šv. Stanislovo katedra-bazilika. Vaizdas nuo Gedimino pilies bokšto.

JŪS KLAUSIATE, MES ATSAKOME

Sudarykite testamentą, arba jūsų visą giminę paliksite liūdesyje

KL. Pasakykite savo skyriuje kelis žodžius apie būtinumą sudaryti testamento kiekvienam, jei nenorime savo giminaičius palikti liūdesyje. Mūsų tėvas neparašė testamento, o po kurio laiko mirė netikėtai mūsų mylima mmaytė, kuri irgi testamento nebuvo parašiusi.

ATS. Iš jūsų laiško darant sprendimą, visada reikia vyresnio amžiaus žmonėms (nors ir jaunesniems) patartina sudaryti savo testamentą, idant mirtis, automobilio, traukinio ir lėktuvų susidūrimo atveju, nelaimėje prieš laiką nežūstant. Tuo labiau, jei turite gimimų, kuriems reikalinga materialinė parama, ypač Lietuvoje gyvenantiems, vietoje pinigų, kurių vertė abejotina, testamento vykdytojai galėtų pasiųsti vertingų dalykų. Iš tokio pavyzdžio jūs ir kiti skaitytojai gali daryti išvadas, kad testamentą apgalvotą, aptartą su lietuviu advokatu — teisininku, apsimoka iš anksto parašyti, kad pagal jūsų pageidavimus nepalikti gimines liūdesyje, nes kitu atžvilgiu apsidžiaugtų nereikalingi paramos asmenys.

* * *

KL. Aš skaičiau spaudoje, kad kai kurie minimi asmenys daug valgo, o vėliau naudoja laxatyvą, kad sumažintų svorį. Ar tai geras būdas svoriui sumažinti? *E. P-ras*

ATS. Kai kurie žmonės tai praktikuoja, bet gydytojas tokio būdo nerekomenduoja svoriui sumažinti. Aš abejoju, kad tai turėtų bet kokį realų efektą asmeniui svorį sumažinti. Tačiau paskutiniai tyrimai rodo, kad laxatyvų tabletės neapsaugo nuo svorio padidinimo. Gydytojai patyrė, kad laxatyvai, gaunami vaistinėse be recepto, nors žmogus suvartotų 25 tabletes po valgymo nieko nepadeda. Studijos parodė, kad asmenys absorbavo 90% maisto kolorijų. Toks palyginimas su žmogumi, kuris nepanaudojo laxatyvų obsarbavo 36.4% suvalgytų valgio kalorijų sako dr. G. Timothy Johnson, M. D.

* * *

KL. Ar tiesa, kad Fed. Income Tax taisyklės apie nedarbo kompensacijas buvo pakeistos 1982 m. rugpiūčio mėn. ir veikė atgal nuo 1982 m. sausio mėn.? Jeigu taip yra, ar Internal Revenue Service tarnyba sutinka nebausti tuos asmenis, kurie nesumokėjo laiku 80% savo mokesčių dėl naujų taisyklių? *J. B.*

ATS. Taip. Taksų taisyklėse dabar pasakyta, kad reikia mokėti visus mokesčius arba dalį už nedarbo kompensacijos gautą pašalpą, jei jūsų visos pajamos, įskaitant nedarbo kompensacijas, yra daugiau $12,000, arba $18.000, jei jūs vedęs ir bendrai pildote. Agentūra neuždeda numatytų taksų bausmės tuo metu, tiems asmenims, kurie buvo paliesti tų pakeitimų. *P. T.*

* * *

KL. Aš būčiau patenkintas, jei jūs galėtumėte padėti man gauti judomų namų (mobil home) statytojų pavardes ir adresus, kur jie randas. i

ATS. The Pennsylvania Manufactured Housing Association, P. O. Box 248, New Cumberland, Pa. 17070. Jie turi savo narių — statybininkų firmas, esančias Pennsylvanijoje. Tos firmos stato tokius namus, North Carolina, Georgia ir Alabamos valstijose. Bet jūs turite įmokėti $25 tai firmai. Praneėja iš Housing Instituto pareiškė, kad ji daugiau nežinanti ar viso krašto tokių statytojų sąrašai kur nors gaunami.

ATOGRAŽUOS

Šilinė Hawaii'uose,
"Bambuo" pakajuose
Mainęsi, kraiposi,
Pakilkan šaiposi
"Kahuna" žavi...

Sulose Mulukan,
Ochu ir Hawaii,
Kauai, Maui, Lanai
Ewalu, kaip žinoti,
Tau lėsenos...

Ekvilibristikos,
Bulbekan mūrikos,
Pakiron, magikos
Ir akrobatikos
Užburs tave...

Tame agrainikuose,
Velnias pal'aulinėjus,
Bakchanėl tau pasėks,
Linksmai nusišypsos,
Aliuz tau...

King Cobra

UŽDIRBO

— Kaip eina biznis, ar uždirbai ką nors?

— Negaliu skųstis. Vakar pelniau net penkius dolerius.

— O kokiu būdu?

— Kaimynas norėjo nusipirkti ant kredito batus, o aš jam nedaviau.

* * *

SKOLA

— Tamsta pasiėmei rašomą mašinėlę iš krautuvės ir nieko už ją dar nemokėjai.

— Kam aš turiu mokėti? Juk tamsta užtikrinai, kad ji pati išsimokės laikui bėgant.

* * *

APGAVO PATS SAVE

Svečias restorane pašoka nuo staliuko ir šaukia patarnautoją:

— Skubiai duokite man sąskaitą, nes aš turiu bėgti... Kiek esu skolingas?

Užmeta ant stalo dešimt litų ir nereikalauja grąžos. Paskiau pasigriebia paltą ir dumia lauk. Po kiek laiko sustoja, apžiūri paltą ir nusisplauna. "Ach, po galais pasigriebiau savo"...

* * *

NIEKO NAUJA

Kapitonas aiškina naujai pašauktiems kareiviams:

— Jūs turite būti paklusnūs ir daryti tą, kas bus paliepta.

— Tas mums ne naujiena; esame įpratę, — atsako vienas kareivis.

— Kaip tai, juk pirmiau nebuvote armijoj?

— Bet mes visi esame vedę ir namuose išmokom paklusnumo.

* * *

APSIRIKO

Vienas draugas paklausė garsaus daktaro:

— Ar Tamsta niekad nepadariai klaidos, už kurią dabar gailiesi?

— Taip. Sykį padariau operaciją ir paskaičiau $75. Vėliau gi sužinojau, kad jis galėjo užmokėti tris syk daugiau.

* * *

● Moters išmintis namus pastato, o jos kvailumas juos sugriauna.

Sena jų praeitis —
Kam rūpi tai...

Vis Tas Pat

Kada kokie dalykai buvo išrasti

Keltuvus namuose išrado Otis, 1852 metais.

Mašiną, sudėti skaitlines — Borrough, 1883.

Dirbtiną šilką — De Chardonnet, 1889.

Automobilį benzinu varomas išrastas Daimler-Benz, 1884.

Dinamitas — Nobelio, 1867.

Amžiną plunksną Waterman, 1864.

Linotypas raidėms rinkti — Mergenthaler, 1885.

Garvežys — Stepjen, 1929.

Kulkosvaidis — Gatling, 1861, Lewis 1912.

Mašinėlė skustis — Gillette, 1904.

Telefonas — Bell, 1876.

Rašoma mašinėelė — Shades, 1873.

Mašina dirbimui bonkų — Owen, 1904.

Mašina siuvimui drabužių — Howe, 1846.

Kinematografas — "movies" — Edison, 1893.

Mašina gaminimui ledo — Perkins, 1834.

Revolveris — Cotl, 1836.

TAHITI

Saloj Tahiti ti
Dantys visų balti.
Švilpukais čiur liur liu,
Balseliais kaip varlių
Sukvarkia dar...

Mat, imituoja vis
Žvėrelius ar žuvis,
Nusikvotoja dar
Būbneliais bar-bar-bar
Ir taip toliau...

Aprauda galingas
Pacifico bangas,
Paslaptingas gelmes,
Neptūntą ir laumes
Kerštaujančias...

Niūniuoja daug karčių
Mistinių paslapčių
Apie tėvų gentis.

TAVO ŽODIS YRA TIESA
Jono 17:17
IR PAŽINSITE TIESĄ, O TIESA ĮSILAISVINS JUS
Jono 8:32

ŠV. RAŠTO
NAUJASIS TESTAMENTAS
IR PSALMAI

KNYGYS LIETUVIŲ KALBA, DIDELIS
KIEKIAS PLASTIKINIAMS VIRŠELIAMS
PRAKTISKO KIŠENINIO FORMATO

KAINA $3

ATPILAMAN MINISTERIES, P.O. Box 321,
Oak Lawn, Ill. 60454

NUO 1715.

Jūsų protėviai gardžiavosi paslaptingu, turtingu, švelniu, šildančiu, elegantišku Martell Cognac skoniu nuo 1715 m.
O kai žmonės taip ilgai ką nors vertina, jūs žinote, kad tai yra labai gera.
Sveiks.

Imported by The Jos. Gerneau Co., N.Y., N.Y. © 1981, 80 proof

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily, Except Sunday, Monday and Holidays

by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.

1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608 Telephone 421-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS, USPS 376480000

Postmaster: Send address changes to Naujienos

1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

As of January 1, 1980
Subscription Rates:

Chicago $45.00 per year, $24.00 per six months, $12.00 per 3 months. In other USA localities $40.00 per year, $22.00 per six months, $12.00 per three months. Canada $45.00 per year; other countries $48.00 per year.

25 cents per copy

Nuo sausio pirmos dienos
Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiesčiuose:

metams	$45.00
pusei metų	$24.00
trims mėnesiams	$15.00
vienam mėnesiui	$5.00

Kitose JAV vietose:

metams	$40.00
pusei metų	$22.00
trims mėnesiams	$12.00
vienam mėnesiui	$4.00

Kanadoje:

metams	$45.00
pusei metų	$24.00
vienam mėnesiui	$5.00

Užsieniuose:

metams	$48.00
pusei metų	$26.00

Naujienos eina kasdien, išskiriant sekmadienius, pirmadienius ir šventadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted Street, Chicago, IL 60608. Telef. 421-6100.

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. popiet. Šeštadieniais — iki 12 val.

1984-ieji metai - Naujienų metai

Šie metai turėtų būti Naujienų metai. Iki šių metų apie pačias Naujienas mažai tekalbėjom, bet šiais metais pasistengsime skaitytojams priminti kelis svarbesnius reikalus, primenančius Naujienas.

Pirmiausia norime priminti kiekvienam Amerikos lietuviui, kad Naujienos šiais metais mini savo 70 metų sukaktį. Nėra kito lietuviško dienraščio Amerikoje, kuris būtų ėjęs 70 metų. Nėra tokio dienraščio ir rusų pavergtoje Lietuvoje. Visi kiti laikraščiai pradėjo eiti žymiai vėliau.

Svarbiausias dalykas, kurį kiekvienas skaitytojas turėtų turėti galvoje, tai kad šitas dienraštis buvo įsteigtas Amerikos lietuvių 1914 metais. Jis nepriklausė nuo jokios tarptautinės organizacijos, nuo jokios valstybės, nuo jokios pašalinės grupės, kuri būtų galėjusi daryti įtakos į laikraščio skelbiamas žinias, dedamus garsinimus ar kišamus tendencingus raštus. Naujienos rūpinosi nepriklausomos ir demokratinės Lietuvos reikalais, kėlė aikštėn visus, kad ir jautriausius Amerikos lietuvių ir Lietuvos laisvės reikalus, tuos klausimus logiškai svarstė ir darė išvadas, vedančias į lietuvių tautos laisvę ir Lietuvos gyventojų gerovę.

Nauijenos visą laiką buvo tolerantiškos. Jos leisdavo pasisakyti kitų pažiūrų lietuviams ir nurodydavo, kas lietuvius jungė ir kokios tendencijos juos skyrė.

Tvirtiname, kad Naujienos yra pats seniausias lietuviškas ir nepriklausomas dienraštis, nes turime įrodymus tokiam tvirtinimui. Pirmasis Naujienų dienraščio numeris išėjo 1914 metų vasario 19 dieną. Amerikos lietuviams reikėjo įdėti daug darbo, kad tas pirmas šio dienraščio numeris pasirodytų.

Lietuvių bendrovė Naujienoms leisti buvo suorganizuota 1913 metų rudenį. Įtakingiausias ir veikliausias tos bendrovės steigėjas buvo tuo metu Chicagoje gyvenęs kalbininkas ir žurnalistas Antanas Lalis. Jis jau buvo paruošęs pirmą lietuvių ir anglų kalbomis žodyną, kuris dar ir šiandien skaitomas pagrindiniu lietuvių-anglų kalbų žodynu. Paruošta ir išleista daug lietuvių-anglų ir anglų-lietuvių žodynų, bet tokio žodyno, kokį paruošė Antanas Lalis, dar niekas nėra paruošęs.

Be Antano Lalio, Naujienoms leisti bendrovėje atsakingais pareigūnais buvo teisės mokslus Chicagoje baigęs Kazys Gugas ir įdomius atsiminimus apie pačias Naujienas parašęs žemaitis Juozas Šmotelis. Prisidėjo ir daugiau lietuvių prie Naujienų bendrovės suorganizavimo, bet šie trys paminėti asmenys sudėjo visą savo energiją, žinias ir turtą Naujienoms išleisti.

Kada 1913 metais buvo sudaryta bendrovė nepriklausomam ir demokratiniam laikraščiui leisti, sukelta $15,000 suma, nupirktos laikraščio spausdinimo priemonės, sudarytas rinkėjų ir sapusdintojų personalas, buvo išleistas pirmas Naujienų numeris ir sudarytas laikraščio platinimo ir pardavinėjimo aparatas.

Lietuviško laikraščio leidėjai nenorėjo bristi į skolą. Jie paruošė pirmą laikraščio numerį, kai turėjo viską paruošę, nupirkę ir galėjo atmušti pirmą laikraščio numerį. Pirmo numerio atspausdino 25,000 egzempliorių. Vasario 19 dieną jis buvo išvežiotas po visas krautuves ir kioskus, kur Chicagoje gyveno lietuviai ir domėjosi lietuviškais reikalais.

Antras Naujienų numeris išėjo už savaitės, o trečią savaitę jau pradėjo leisti du kartu į savaitę. Išleidę du numerius į savaitę, padidino redakcijos narių štabą, spaustuvės darbininkų skaičių paruošę, popieriaus įsigijo ir pradėjo leisti tris kartus į savaitę. Bestiprėdamos, nuo 1914 metų rugpiūčio 1 dienos jau pradėjo leisti kasdien, išskyrus sekmadienius. Pamažu į Naujienų darbą įsitraukė Kostas Augustas, Kazys Baronas, Mikas Šileikis, K. Jurgelionis, M. Jurgelionienė, Vincas Poška, Vincas Mankus, Jonas Grinius, Nora Gugienė, Povilas Dargis, A. Bakanas, Povilas Mileris, Aleksas Ambrose, Stasys Vainoras, Antanas Vaivada ir daugelis kitų. Kiekvienas įnešė savo žinias, laiką ir pasiryžimą į Naujienas. Apie kiekvieno įnašą į dienraštį būtų galima paminėti.

Tarp šių metų vasario 19 d. ir rugpiūčio 1 d. Naujienos rengia banketą, kurio metu bus paminėta lietuviško dienraščio istorija. Planuojame šią sukaktį paminėti šių metų balandžio mėn. pradžioje, bet jei nesuskubtume minėjimo suorganizuoti numatytu laiku, tai minėjimas bus rugpiūčio mėnesį.

Dr. Pijus Grigaitis redagavo Naujienas nuo pirmojo jo numerio iki 1965 metų birželio 19 dienos širdies smūgio. Amerikon atvykęs dr. Grigaitis Baltimorėje redagavo Pirmyn savaitraštį. Jis atvyko į Chicagą redaguoti pirmojo Naujienų numerio. Pijus Grigaitis gimė 1883 m. spalio 16 d. Kudirkos Naumiesčio aps., Gudaičių kaime. Baigė Marijampolės gimnaziją 1905 m., sakė kalbas prieš caro vyriausybę, buvo suimtas ir teisiamas. Pabėgo iš Suvalkų kalėjimo, pasiekė Vokietiją ir persikėlė į Šveicariją, kur baigė teisės mokslus ir gilino filosofijos žinias.

Atvykęs į Chicagą redaguoti Naujienų, baigė teisės mokslus Chicagos universitete, gavo teisės daktaro laipsnį. Dr. Grigaitis buvo geras kalbėtojas. Jis ruošė paskaitas Lietuvos laisvės klausimais, padėjo suorganizuoti Amerikos Lietuvių Tarybą, kai rusai atėmė Lietuvai nepriklausomybę, ir daug prisidėjo prie JAV Kongreso ir administracijos nutarimo nepripažinti Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą. Naujienos visą laiką gynė Lietuvos teisę savarankiškai tvarkyti savo reikalus nepriklausomai, be Sovietų intervencijos. Naujienų formuluoti ir per 70 metų atlikti darbai bus šįmet paminėti.

Laisvės Alėja Kaune

VLADAS POŽĖLA

PIRMASIS PASAULINIS KARAS

Mūsų uždaviniai

— Karas, karas! — skelbė Tartu laikraščiai 1914 metų rugpiūčio 1 dieną.

Kai prancūzų prezidentas Poincaré atvažiavo į Petrapilį ir po to tuoj buvo paskelbta mobilizacija, nebe paslaptis buvo, jog suoliais einama į karą.

— Ne šiandie, tai rytoj karas, — kalbėjosi visi.

Netrukus rusai Virbalio kryptimi įsiveržė į Prūsus. Sunkus rūpestis užgulė ir mus, studentus. Likome be tėvų, be lėšų mokslui, be pagalbos. Jautėmės vieniši, išsiskaidę.

— Ne, vyrai, netiesa! — protestavo audringai Kuzma artimiausiame draugijos susirinkime, — mes rūpinsimės patys sau pagalba! Niekas dar nežinovo, o vargas tik ant kojų pastato. Atsistosime ir mes, mokslą baigsime ir grįšime namo!

Tvirti, drąsūs žodžiai kiek prablaivė apsiniaukusį studentų susirinkimo ūpą. Kalbėtojai vienas po kito galėjo pasisakyti apie savo padėtį ir artimiausius uždavinius.

— Tęsti kiek galint mokslą, — sakė vieni. — Kokia bebūtų Lietuvos ateitis, inteligentijos jai reikės. Mes dar nežinome, kalp bus Lietuvoje. Viskas priklausys nuo to, ką parsivešime. Per amžius Lietuvai trūko inteligentijos.

— Bet ar galėsime tęsti mokslą? — ne vienam kilo klausimas.

Po tokios įžangos atsivėrė kalbėtojų burnos. Kalbėjau daug ir apie viską — inicialyvą, veiklą, rūpestį ir ištvermę.

Nusprendėme dėl mokslo kreiplis į rektorių, kad atleistų nuo mokesčio už jį.

Dėl maisto — pietų eiti į studentų valgyklą. Vargu pabėgėlams nuo karo ten būtų uždarytos durys. Jei ten negausim, tai dar yra miesto savivaldybė, viena kita draugija, kuri galės mums padėti.

Be šitų, dar yra vienas šaltinis. — Lietuvos komitetas nuo karo nukentėjusiems šelpti. Turėjome žinių, kad jau pabėgėliai plūsta nuo pasienio į Vilnių, ten jiems organizuojama pagalba. Pabėgėlių vilnis gali ir mus paliesti.

Dėl butų — čia maža bėda. Tikėjome, kad nei savivaldybė, nei kita kokia organizacija mums nepasigailės pastogės. Atsiras bendrabutis.

Tartu lietuviai studentai pasisakė: dalyvauti judėjime prieš carą, užmegzti ryšius su kitomis pavergtomis tautomis, kovoti dėl tautų lygybės ir apsisprendimo teisės pavergtoms tautoms, lietuviuose gaivinti 1905 m. revoliucines nuotaikas ir to meto šūkius, užmegzti ryšius su lietuvių organizacijomis.

Tiems užsimojimams vykdyti ir jiems derinti su kitų organizacijų veikla, iš visų veikiančiųjų organizacijų sudaryti bendrą komitetą.

Tokios mintys išjudino visus susirinkimo dalyvius. Vieniems jos buvo įdomios, kitiems skatinančios rūpintis minėtaisiais uždaviniais, iškeltais naujų gyvenimo aplinkybių.

"Mušti barbarus!" Taip prasitarė žinomasis pažangios estų visuomenės veikėjas, laikraščio 'Paevaleht' leidėjas Toennisson, kai buvo kreiptasi į jį. Ir dar dėl aiškumo pridėjo:

— Laukiame priešingos atomazgos — kad susmuktų dabartinis režimas. Kraštas be tvirtos ekonomikos, be geros valdžios, be modernaus transporto aparato, be pasitikėjimo vadovybe — toks kraštas, pradėjęs karą, tegali pats griūti nuo sunkios jo naštos.

Tai yra rusų tautos tragedija, už kurią atsako tie ponai, kurie telėra valdžioje. Estai gelbės save ir padės rusų demokratijai greičiau paimti valdžios vairą.

— O ko lamsta lauki iš vokiečių? — paklausiau jį.

— Naujos okupacijos, nes rusų okupacija nuo 1721 metų trunka iki šiol. Žiaurios vokiečių okupasijos — kraštui išnaudoti ir gyventojams nutautinti. Turėjome du šimtus metų vergijos, vienu šimtmečiu daugiau kaip Lietuva! Gana tokios vergijos, reikia pasiruošti patiems tvarkytis. Iš praeities turime daug patyrimo, kad reikia pasitikėti tik savo jėgomis. Sugebėsime ir su vokiečiais kovoti.

Išryškėjo, kad estų tautos siekimai sutampa su lietuvių pažiūromis.

— Man malonu tai girdėti, — pastebėjau aš ir pasisakiau dėl lietuvių-estų bendradarbiavimo. Tada būsime tvirtesni. Ir dar aiškumo dėlei paklausiau, kokios ateities jie geidžia Estijai.

(Bus daugiau)

(Iš Vlado Požėlos raštų)

AUGUSTINAS PAŠKONIS

Marijampolės Karo mokyklos ir jos kariūnų likimas

PIRMIEJI KARO MOKYKLOS ŽINGSNIAI

(Tęsinys)

Sekantį rytą jau su saule triukšmingai atsidarė arklidžių durys ir pasirodė ginkluotų esesininkų būrys. Esesininkų karininkas sušuko žvėrišku balsu:

— Bėgte, marš, visi į kiemą!

Greit išbėgome. Visus surikiavo į eilę po tris. Apsupę sargybiniai nuvarė prie didelio sandėlio. Ten buvo sukrauti kariški darbo drabužiai. Po dešimtį vedė į vidų ir ten išdalino pagal ūgį aprangą. Kaip tik man pasitaikė rūbai su puskarininkio laipsniais. Iškart pamaniau, kad jei išduoda darbo rūbus, tai varys kur nors prie darbų, o su puskarininkio laipsniais gali būti geriau. Besirengiant, vokietis pamatė ir norėjo laipsnius nuplėšti. Aš jam pasakiau, kad aš esu taip pat puskarininkis, tai sandėlininkas nieko nebesakė.

Kada pridavėm savuosius ir apsirengėm darbiniais kariškais rūbais, vėl visus surikiavo į eilę po tris ir nuvarė į kitas kareivines, arti prie gatvės ir toliau nuo Šešupės. Buvome suvaryti į viršutinį aukštą, kad nebūtų taip lengva pabėgti.

Kareivinėse buvo netvarka: viskas suversta, prišiukšlinta, iše[illegible]amos užkimštos. Buvo mažai ir lovų, kurios beveik visos be matracų. Antklodžių irgi beveik nebuvo. Iš primėtytų visokių skudurų pasidarėme šiokius tokius guolius — kas lovoje, kas ant grindų. Kareivines tuojau apsupo sargyba.

Tuoj pat gatvė prieš kareivines prisipildė žmonių. Gatvė nuo kareivinių buvo atskirta geležine tvora. Stovėjo žmonės prieš mus gatvėje labai susirūpinę; ypatingai moteriškoji lytis. Kai kas bandė ką nors garsiai pasakyti, nes gatvė nuo kareivinių buvo tik apie 40 metrų. Esesininkai tuos tuoj apdaužydavo šautuvų buožėmis. Reikia pasaykti, kad vokiečių kareiviai žiauriai elgėsi su bestovinčia minia. O mums buvo labai griežtai įsakyta nekalbėti su netoli esančiais žmonėmis. Tie, kurie neklausys, bus nušauti be perspėjimo.

Ir taip stovėjome ištisas valandas prie atdarų didelių kareivinių langų. Galų gale apie 11 val. atvežė šiokio tokio maisto. Padalino po gabalą duonos ir po mažą dėžutę marmelado. Įpylė po samtį kaiko tai panašaus į kavą.

Buvom labai išalkę. Viskas tuojau pat tirpte ištirpo. Jauniems žmonėms beveik parą išbūti nevalgius, nelengva. Bet kai visą laiką nervai įtempti, tai valgis ne perdaug galvoje. Galvoji tik kaip iš tos padėties išsisukti.

Lauke buvo labai gražu. Gegužis visame puikume; žiedais pasipuošę daugelis sodų.

Daugybė žmonių visą laiką stovėjo prieš kareivines. Ypatingai daug buvo gimnazisčių bei gimnazistų ir šiaip jaunų merginų.

Norėdami ką nors perduoti apie save, ar ką nors pranešti, kad ir tolimiems namiškiams, lupome iš sienų tinką ir rašėme laiškučius. Įsukdavome tinko gabalėlį į laiškutį ir, nutaikę progą, kada sargybinial nusisuka, mesdavome į minią. Minioje kas nors pagaudavo. Tada buvom tikri, kad bus pranešta namiškiams. Ir man pavyko laiškelį įmesti į susirinkusių žmonių tarpą.

Didelė įvairių žmonių minia išstovėjo iki vakaro. Tik saulei nusileidus, esesininkai visus išvaikė. Taip ir mes visą laiką išstovėjome prie atdarų didelių langų. Kai sargybiniai išvaikė susirinkusius žmones, pasidarė labai slegianti nuotaika. Antrodė, kad visai esame atskirti nuo savųjų. Tuoj mums visiems griežtai įsakė uždaryti langus ir pasitraukti. Jautėme, kad jei kas neklausys, bus nušautas be perspėjimo. Visi turėjo eiti gulti.

Jau temo. Viduje nebuvo jokios šviesos. Susirinkęs įvairių primėtytų popiergalių ir skudurų bei visokių šlukšlių, pasidariau kampe guolį. Visi kiti visokiais būdais irgi rengėsi nakvynei. Buvo sunku suguiti, nes patalpose buvo bent triskart daugiau žmonių, negu normaliu laiku.

Atsigulus, neėmė miegas. Labai slegiančios mintys lindo į galvą. Užsimerkus, visokie vaizdai slankiojo galvoje: namiškių, draugų ir neaiškaus likimo. Galų gale, po kokių poros valandų, užmigau neramiu miegu. Imu sapnuoti, kad ištraukiau visus dantis. Pagal mano motinos galvojimą, ištraukti dantį, tai kas nors mirs, ar atsiskirs. O visus dantis ištraukti reiškia, kad amžinai atsiskirsi nuo visų.

Balsaus sapno sukrėstas, šokau iš guolio ir tuo pačiu momentu pasigirdo švilpukas ir esesininkų šauksmas "Kelk!" Stagiai pašokęs, nežinojau kur esu ir kur bėgti. Taip pat perbėgo mintis, nejaugi atsiskirsiu nuo visų?... Gal varys sušaudyti?... Pažvelgiau pro langą. Jau buvo pradėję aušti.

Tai buvo pranašingas sapnas, žvelgiant į tai, kas šiandien jau tikra: abu tėvai Lietuvoje jau mirę, kurių nuo Marijampolėje pergyventų dienų nebemačiau; jauniausias brolis Juozas žuvo partizaninėse kovose; antras brolis Motiejus ir sesuo Stasė po daugelio metų iš rusiško kaceto grįžo į Lietuvą be sveikatos ir šiaip taip dar vegetuoja, vos gavę teisę apsigyventi Lietuvoje. O aš pats gyvenu Amerikoje, ir nėra vilties, kad kada nors sugrįšiu pas likusius savuosius. Geriausi draugai dingo bolševikų kacetuose ar žuvo partizaninėse kovose.

(Bus daugiau)

K. VILIAUS

VAKARŲ VĖJAI

112 modernios poezijos puslapių. Kaina $5. Minkšti viršeliai. Pasiųsime poeziją, kai atsiųsite pinigus tokiu adresu:

Naujienos, 1739 S. Halsted St., Chicago, IL 60608

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community Klinikos
Medicinos direktorius
1938 S. Manheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3—9 darbo dienomis
ir kas antrą šeštadienį 8—3 val.
Tel.: 562-2727 arba 562-2728

TEL. 233-8553
Service 855-4506, Page 06058

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ: AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
valandos pagal susitarimą.

DR. FRANK PLĖČKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71st St. Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius
ir "contact lenses",

Dr. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR
PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Valandos: antrad. 1—4 popiet
ketvirtad. 5—7 val. vak.
Ofiso telefonas: 776-2880,
Rezidencijos telef.: 448-5545

FLORIDA

DR. C. K. BOBELIS
Prostatos, inkstų ir šlapimo takų chirurgija.
5025 CENTRAL AVE.
St. Petersburg, Fla. 33710
Tel. (813) 321-4200

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
Priimam Master Charge
ir VISA kortelės.
R. ŠERĖNAS. Tel. 925-9063

MOVING
Apdraustas perkraustymas
iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
Tel. 376-1882 arba 376-8996

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŽINIOS VALANDOS
Šeštadieniais ir sekmadieniais
nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Stotis WOPA - 1490 AM
Transliuojamas iš mūsų studijos
Marquette Parke.
Vedėja — Aldona Daukšienė
Telef.: 778-1542
6159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, IL 60629

"Lietuvos Aidai"
KAZIS GRAŽULIONYTĖ
Programos vedėja
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 8:30 val. vakare
Visos laidos iš WCEV stoties,
bangos 1450 AM.
St. Petersburg, Fla., 12:30 val. p.p.
iš WTIS stoties, 1110 AM banga.
2548 W. 71st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef. 778-5374

ĮVAIRŪS PADAVIMAI APIE AUKŠTAIČIŲ KALNUS

Kaip ir Žemaičių kalnai, Aukštaičių irgi turi nemaža padavimų bei pasakų. Ypačiai gausu jų dešiniojoje (Trakų) ir kairioje (Marijampolės, Kalvarijos ir Seinų) panemunėje, kurioje randame daugybę didelių ir mažų, pagarsėjusių ir bevardžių piliakalnių. Žymiausieji jųjų tek. dar tolimu praeiti, kalbant apie senovės lietuvių sodybas ir tvirtoves. Kitų jųjų, kad ir ne visada teisingai, žmonių yra minimi kaipo senovės šventavietės.

Kalvarijos aps. Daukštų apylinkėje, pavyzdžiui, yra keletas kalnų (Varnupių ir Padovinio piliakalniai, Kaukų kalneliai), kuriuos žmonės taria buvus senovės dievų ir kunigų-krivaičių buveinės ir pasakoja visokių, kartais baisių, kartais ir juokingų atsitikimų.

Ežerėnų apskrity už trijų kilometrų nuo Tauragnų ežero, kurio aukštoje pakrantėje randasi Tauraknų miestelis, ties Taurapilių viensėdžiu yra to pat vardo pilinkalnis, apie kurį pasakoja žmonės jame esant bažnyčia žemėmis apipilna, iš kurios kai kada baltai apsitaisęs senis išeinąs ir aplinkui vaikštinėjąs.

Toje pačioje parapijoje, netoli Kunčių kaimo yra Dargelo [illegible] vadina Kumsos piliakalnis, [illegible] aukštas, iš kai kurių pusių tiesiog neužlipamas. Linkmenės ar. ta p Ukojo ir Linkmenio ežerų traukiasi Papilėkalnio gubrys — Ladakalnio, PPalinkmenės, Papilėkalnio ir Verpetos kalnai. Bene labiausiai bus žinomas Papilėkalnis, labai status užlipti.

Kalno viršunėje matyti duobė; pasak senių, čia buvusi skylė, kurion įmestas akmuo dunkėdamas įkrisdavęs, o ryto metą atgal išmestas randamas būdavęs. Ant Palinkmenės kalno gyvenusi kitados kunigaikštė, kuri turėjusi čia savo rūmus. Ji prakeikta, šešetu arklių įvažiavusi Linkmenio ežeran ir paskendusi.

MIEGAS SVARBESNIS IR UŽ MAISTĄ

Žmonės kreipia begalo daug [illegible] į miegą. Tačiau į miegą žiūri, kaip į kokią tinginiavimo rūšį. Tuom tarpu pastarasis yra kai kuriais atžvilgiais svarbesnis už pirmąjį. Be maisto, tik su vienu vandeniu, galėtumėm išgyventi porą, trejetą savaičių, o kartais ir daugiau. Tuom tarpu neišmiegoję tris, keturias paras būtumėm kaip ir negyvi.

Suaugusiems žmonėms reikalinga nuo 6 iki 9 valandų miego, priklauso ką kas dirba, kokio amžiaus ir kokiose aplinkybėse gyvena.

— Rytų Vokietija gali būti prijungta prie Vakarų Vokietijos specialiomis sąlygomis.

● Kinijoj rankomis išaudžiama 75% audeklų.

● Vergija New Yorko valstijoj tapo panaikinta 1827 metais.

GORDON

Funeral Home and Cremation Service

Charles Stasukaitis
FD. LE.
(312) 226-1344

1729 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608
24 Hour Service

EUDEIKIS

GAIDAS - DAIMID

SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
4605-07 SO. HERMITAGE AVENUE
Tel. 927-1741 — 1742
4330-34 SO. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas 523-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef. 476-2345
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖS AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

VANCE FUNERAL HOME
1424 South 50th Avenue
Cicero, Ill. 60650
Tel.: 652-5245
TRIJŲ KOPLYČIŲ LAIDOJIMO ŠERMENINĖ
Patarėjai ir laidojimo direktoriai:
JEAN VANCE ir GEORGE SORINI
Aikštės automobiliams pastatyti

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS
LACKAWICZ
Laidotuvių Direktoriai
2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213
11628 Southwest Hwy., Palos Hills, Illinois
Tel. 974-4410

VASAITIS-BUTKUS
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois
Telefonas — 652-1003

DIPLOMATINĖS TARNYBOS ŠEFUI

a.a. STASIUI LOZORAIČIUI mirus,

velionio žmonai VINCENTINAI, sūnums STASIUI ir KAZIMIERUI, ir Lietuvos Diplomatinės Tarnybos nariams reiškiame gilią užuojautą.

BENDRAS AMERIKOS LIETUVIŲ ŠALPOS FONDAS

A. † A.

JOANA ČEPULEVIČIENĖ - CEPUL

Gyveno St. Petersburg, Florida.
Anksčiau gyv. Chicagoje ir Antioch, Ill.

Mirė 1983 m. gruodžio 22 d., sulaukus 86 metų amžiaus. Gimusi Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 75 metus.

Paliko nuliūdę: sesuo vienuolė Marija Scholastica (Pranciškonų Ordinas) Pensilvanijoje, dukterėčia Florence Miles, gyv. Floridoj, sūnėnas Constantine Zepul, jo žmona Nancy su šeima, gyv. Floridoj, ir kiti giminės, draugai ir pažįstami.

Velionė buvo žmona mirusio Vlado ir motina mirusios Valerijos.

Kūnas bus pašarvotas antradienį, sausio 10 d., nuo 2 val. popiet iki 9 val. vak., Vance koplyčioje, 1424 S. 50th Ave., Cicero, Ill.

Trečiadienį, sausio 11 d., 9 val. ryto bus lydima iš koplyčios į Šv. Antano parapijos bažnyčią, Cicero, Ill., o po gedulingų pamaldų bus laidojama Šv. Kazimiero Lietuvių kapinėse.

Visi a.a. Joanos Čepulevičienės giminės, draugai ir pažįstami nuoširdžiai kviečiami dalyvauti laidotuvėse ir suteikti jai paskutinį patarnavimą ir atsisveikinimą.

Nuliūdę lieka:
Sesuo, dukterėčia, sūnėnas, giminės.

Laidotuvių direktorė Jean Vance. Tel. 652-5245.

DEŠIMTIES METŲ MIRTIES SUKAKTIS

LOUIS PRANCIK

Gyv. 7253 So. Western Ave., Chicago, Ill.

Buvo tavernos savininkas per 43 metus

Mirė 1974 metų sausio mėn. 7 dieną, sulaukęs 71 metų amžiaus. Gimęs Chicagoje.

Palaidotas Šv. Kazimiero Lietuvių kapinėse.

Paliko nuliūdę: žmona Helen, pagal tėvus Wasilauskis, trys sūnūs: Edward, jo žmona Sandra; Raymond, jo žmona Geraldine, ir Louis Jr., jo žmona Joanne, 12 anūkų, sesuo Margaret Mažeika, gyv. St. Petersburg, Fla., sūnėnas Walter Wasilauskis, jo žmona Lil ir kiti giminės bei draugai.

Mes Tavęs, mūsų Brangiausias, niekuomet neužmiršime. Tu pas mus jau nebesugrįsi, bet mes ankščiau ar vėliau pas Tave nueisime. Tebūnie Tau lengva ši žemelė.

Nuliūdę lieka:

žmona, sūnūs, anūkai ir giminės.

BIELIŪNAS
LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA
4348 So. California Avenue
Tel. — 523-3572

MERGAITĖ PAJŪRY

Dvi rausvos mergaitės kojos
Nueina jūros krantu.
Tai jų mano sapnas ieškojo,
Klajodamas tiek naktų.

Jos eina tarp kriauklių, žolelių,
Jos mindo baltas putas,
Ir puola širdis ant kelių
Prieš tas žydinčias radastas.

Henrikas Radauskas

● Nežiūrint visokių pažadų rezoliucijų prašnut geresnių Naujų Metų, bet jie tarytum už kojų užsikabinę atsivelka praeitųjų metų sanąsias problemas ir bėdas.

● Kupranugarių esama dviejų rūšių. Vieni, vadinami Dromader, gali bėgti po 6 mylias į valandą per visą parą, kiti, paprastieji eina vos porą mylių į valandą ir greit pailsta.

● Žodžiai garsiai Biret'o operai "Carmen" buvo parašyti prancūzų kalba.

Buvusiam Amerikos Lietuvių Socialdemokratų Sąjungos Chicagos 4-osios kuopos pirmininkui

JONUI VALAIČIUI

mirus,

sūnus inž. Jurgį Valaitį, dr. Joną Valaitį, dukrą Aldoną Markelienę su šeimomis, gimines ir artimuosius giliai užjaučiame ir kartu liūdime.

AMERIKOS LIETUVIŲ SOCIALDEMOKRATŲ SĄJUNGOS CENTRO KOMITETAS ir
AMERIKOS LIETUVIŲ SOCIALDEMOKRATŲ SĄJUNGOS KETVIRTOJI KUOPA

Čikagos pensininkų prieškalėdinis parengimas

1983 m. gruodėio 20 d., Šaulių salėje 1 val. 30 min. p. p., nežiūrint didelio šalčio ir gilaus sniego, rinkosi pensininkai savo prieškalėdiniam pobūviui. Žmonių pristrinko pilnutėlė salė. Pobūvį pradėjo pensininkų klubo pirmininkas p. Stasys Vanagūnas, pasveikindamas visus susirinkusius klubo narius bei svečius, linkėdamas jaukiai ir linksmai praleisti šį pobūvį. Vienos minutės atsistojimu, pagerbė visus 1983 m. mirusius klubo narius ir pakvietė moterų vieneto vadovę p. Bronę Variakojienę pristatyti savo vieneto nares.

Ponia Bronė Variakojienė, pasveikinusi visus salėje dalyvius, pristatė šias ponias: Mariją Barienę, Mariją Radzevičienę, Bronę Stravinskienę, Reginą Vaitkūnienę, Juliją Paškevičienę, Izabėlę Pociene ir Pranę Prankienę.

Kaip teko girdėti, šis vienetas, per 3 savo veikimo metus, kaip tik turi tryliktąjį savo pasirodymą. Tai skaičius, kurį ne visi mėgsta, bet šį kartą šis skaičius buvo laimingas, nes pasirodymas buvo be priekaišto: ėjo sklandžiai, gražiai ir įdomiai.

Ponios Dalios Sruogaitės-Bylaitienės buvo pastaty kalėdinių papročių pynė, susidedanti iš senovės dainų, kurias atlikėjos traukė "senoviškai" — vienu balsu ir perkėlė visus į senovę, kada seneliai ir proseneliai laukdavo Kalėdų su visais papročiais ir burtais.

Trys skaitovės — Bronė Stravinskienė, Malvina Jonikienė ir Marija Barenė, iš eilės aiškino, kad šį kartą norima prisiminti svarbiausią žiemos šventę — Kalėdas. Ne tas Kalėdas, kurios bevelik nebeturi prasmės šiame gerbūvio krašte, bet tas, kurias šventė mūsų seneliai, Lietuvoje su visokiais papročiais, burtais ir kūčių valgiais.

Į pynę buvo įpinti 3 eilėraščiai: "Prie kūčių stalo", kurį atliko Regina Vaitkūnienė; kun. St. Ylos "Šventąjį vakarą" — Pranė Prankienė ir trečiasis, kurs nesugrįžo kūčioms, tai lietuvis partizanas; "Šią naktį" sakė Marija Radzevičienė. Reikia pastebėti, kad eilėračius visos atliko labai gražiai, jausmingai ir mintinai.

Labai įdomu buvo susipažinti su senovės "Kalėda" ir sužinoti, kad tai ne šių laikų senelis, kuris atvyksta iš šiaurės ašigalio, pasikinkęs į roges stirneles, ir atveždamas vaikams dovanų. Šis lietuviškas kalėda (kurį talentingai, linksmai ir gyvai atvaizdavo Regina Vaitkūnienė), atėjęs iš krašto kur miltų kalneliai, medaus upeliai, kur saldainiais lyja ir baronkomis sninga, ir atnešęs po "prausyklą", t. y. po gabalą muilo, kad visos būtų baltos, gražios, ir kad sulauktų piršlelių... Tad, visos pasižadėjo veidelius nuprausti ir kasas gražiai susipinti, kad tik berneliui patiktų.

Taip kalbėdamos, dainuodamir ir giedodamos užbaigė Dalios Sruogaitės-Bylaitienės parašytą įdomią kaledinę pynę.

Programa buvo baigta 2-viem kalėdinėmis giesmėmis su soliste Brone Stravinskiene. Paskui dar su visais salėje dalyviais, vadovaujant vienetui, buvo sugiedota "Tyli naktis" ir "Tyliąją naktį".

Visas dainas ir giesmes palydėjo pianinu vieneto vadovė Bronė Variakojienė.

Pasibaigus programai, pirmininkas St. Vanagūnas labai gražiai padėkojo programos atlikėjoms, sakydamas, kad kuo tolyn, tuo programos eina įdomyn; kad vienetas yra susidainavęs, nes kas savaitę repetuoja, įdeda daug darbo į savo pasirodymus, ir yra vertas visų dalyvių paplojimų, ką visi ir padarėm.

Po to sekė vaišės, kurias paruošė pačios klubo narės su p. Paketuriene priešaky. Vaišės buvo gausios ir skanios. Už tai buvo šeimininkėms padėkota gausiais ilgais plojimais.

Loteriją tvarkė ponas Paketuris, kuri buvo gausi ir vertinga — kiekvienas ištrauktas bilietas buvo geras.

Ir taip Čikagos pensininkai sutiko Kalėdas: prie gražios scenoje eglutės, prie įdomios programos ir prie skanių viščiukų.

Pobūvio dalyvis

TRUMPAI

★

— Ketvirtadienį Chicagos ligoninėje mirė pedagogas **Jonas Valaitis**. Velionis bus pašarvotas Petkaus Marquette šermeninėje. Sekmadienį 6 val. vak. įvyks atsisveikinimas. Kalbės matematikas Aleksandras Zujus. Pirmadienio rytą velionis bus laidojamas Lietuvių Tautinėse kapinėse, šalia ten palaidotos A. Valaitienės.

— R. LB **Marquette Parko apylinkės metinis narių susirinkimas** įvyks š. m. sausio mėn. 15 d., sekmadienį, 11 val. 45 min., tuoj po pamaldų, parapijos salėje. Prašome narius ir svečius dalyvauti.

Apylinkės valdyba

Dar apie J. Belecko sušaudymą

Mano pastabose "Už ką buvo sušaudytas žurnalistas Juozas Beleckas?", kaip patyriau iš gaunamų laiškų, yra netikslumų.

Apie J. Belecką straipsnis, kurį sekė suėmimas, tardymai ir sušaudymas, buvo paskelbtas ne "Ateityje", bet "Į Laisvę". "Ateitis" pakeitė "Į Laisvę" tik 1942-43 metų sąvartoje ir todėl šioje istorijoje vaidmens neturėjo.

Tarp J. Belecko gelbėjimu susirūpinusių žmonių paminėjau ir "Ateities" leidėją Bronių Daunorą. Tatai irgi netikslu. Bronius Daunoras nuoširdžiai rūpinosi šia byla, bet tuo metu "Ateities" leidėju dar nebuvo.

Gandai, kad J. Beleckas sušaudytas už bendradarbiavimą su bolševikų pogrindžiu atsirado žymiai vėliau, ir jų kilmė daugiau negu įtartina. Be to, tie gandai buvo taip mažai paplitę, kad netgi šeima apie juos nieko nėra girdėjusi.

Kaip bevertinsime J. Belecką ir jo darbus netgi ir bolševikų okupacijos metu, vis dėlto toks likimas per žiaurus, todėl labai nepatkrinamais gandais ir nuogirdoms juodinti jo atminimą niekam garbės nesudaro.

V. Croinskis

MONOTONIŠKAS DARBAS KENKIA SVEIKATAI

Amerikiečių ir švedų mokslininkai nustatė, jog esama ryšio tarp širdies ligų ir monotoniško darbo, pavyzdžiui, prie konvejerio padavėjo, pašto laiškų rūšiuotojo ir t.t. Tokio darbo poveikis sveikatai lyginamas su rūkymo ar padidėjusio cholesterolio kiekio kraujuje poveikiu.

Tai paneigia nuomonę, kad pavojingiausia širdies ligų atžvilgiu veiklos rūšis yra vadovaujamas darbas, kai dažnai reikia daryti sprendimus ir patirti nervų pertempimą (stress), rašoma "New Scientist" (Anglija).

● Kuomet žmonės nustoja rūpintis savo šalies gerove, tai tas rodo, kad jie neverti žmogaus vardo.

● Nežinojimas yra naktis, be mėnulio ir žvaigždžių.

STASYS ŠAKINIS
LIETUVIS DAŽYTOJAS
Dažo namus iš lauko
ir iš vidaus.
Darbas garantuotas.
4612 S. Paulina St.
(Town of Lake)
Skambinti YA 7-9107

REAL ESTATE

Namai, Žemė — Pardavimui
REAL ESTATE FOR SALE

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIS NUOSIMČIAIS MĖNESINIAIS ĮSIMOKĖJIMAIS.
DĖL VISŲ INFORMACIJŲ KREIPTIS Į:
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road Chicago, Ill. Tel. 847-7747

BUTŲ NUOMAVIMAS
NAMŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • VALDYMAS
NOTARIATAS • VERTIMAI.
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA
J. BACEVIČIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
5529 So. Kedzie Ave. — 778-2233

KAM MOKĖTI NUOMĄ?
GERIAU SKOLĄ.
Pajamų bungalow — 1½ aukšto mūrinis, 3 butai: 1 su 2 mieg. Garažas. Marquette Parko centre. Nebrangus.
2 aukštų mūrinis. Pirmame aukšte 6 kambariai, 3 mieg. Antrasis aukštas padalintas į du butus. Batų siuvėjų dirbtuvė rūsyje. Geros pajamos. Lithuanian Plaza Court (69th St.) ir Washtenaw.
ŠIMAITIS REALTY
INSURANCE — INCOME TAX
2951 W. 63rd St.
Tel.: 436-7878

MISCELLANEOUS
Įvairūs Galvkai
PUPS ALL BREEDS
A.K.C. "R" & some mixed.
By private breeders.
Taking Christmas orders now.
395-8967

REPAIRS — IN GENERAL
Įvairūs Taisymai
TAISO ORO VĖSINTUVUS, ŠALDYTUVUS, SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS BEI KROSNIS.
Herman Dečkys
Tel. 585-6624

ELEKTROS ĮRENGIMAI PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesčiuose, greit, garantuotai ir sąžiningai.
KLAUDIJUS PUMPUTIS
4514 S. Talman Ave.
Tel. 927-3559

DĖMESIO
62-80 METŲ AMŽ. VAIRUOTOJAI
Tiktai $126 pusmečiui automobilio liability draudimas pensininkams.
Kreiptis: A. LAURAITIS
4651 S. Ashland Ave.,
Chicago, Ill.
Tel. 523-8775 arba 523-9191

Dengiame ir taisome visų rūšių stogus. Už darbą garantuojame ir esame apdrausti.
ARVYDAS KIELA
6557 S. Talman Avenue
Chicago, IL 60629
434-9655 ar 737-1717

A. TVERAS
Laikrodžiai ir brangenybės
Pardavimas ir Taisymas
2646 West 69th Street
Tel. REpublic 7-1941

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus
P. NEDAS, 4059 Archer Avenue,
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-5909

M. ŠIMKUS
Notary Public
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood, Tel. 254-7450
Taip pat daromi vertimai, giminių įkvietimai, pildomi pilietybės prašymai ir kitokie blankai.

Homeowners Insurance
Good service/Good price
F. Zapolis, Agent
3208½ W. 95th St.
Everg. Park, Ill.
60642 - 424-8654
State Farm Fire and Casualty Company
Home Offices: Bloomington, Illinois
STATE FARM INSURANCE

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
Darbo valandos: Kasdien: nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.
Šeštad.: nuo 9 val. r. iki 12 val. d.
Ir pagal susitarimą.
Tel. 776-5162
2849 West 63rd Street
Chicago, Ill. 60629

ADVOKATŲ DRAUGIJA
V. BYLAITIS
ir V. BRIZGYS
Darbo valandos:
Nuo 9 ryto iki 5 val. popiet.
Šeštadieniais pagal susitarimą.
6606 S. Kedzie Ave.
Chicago, Ill. 60629
Tel.: 778-8000

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

KASA - LIETUVIŲ FEDERALINĖ KREDITO UNIJA
AKTYVAI 18 milijonų dol.

KASOS valandos:

MARQUETTE PARKE:
2422 W. Marquette Rd. — Pirm. 2:00- 6:00
Chicago, Ill. 60629 — Treč. 2:00- 6:00
Telef. 737-2110 — Šešt. 10:00-12:00

CICERO:
1445 So. 50th Ave. — Antr. 3:00- 6:00
Cicero, Ill. 60650 — Ketv. 3:00- 6:00
Telef. 656-2201 — Šešt. 10:00-12:00

MOKA:
9% už taupomąją sąskaitą.
Už 90 dienų, 6 mėn., 1 metų, 3 metų indėlius:
10% — 500.00 iki 19,500.00 dol.
10.5% — 20,000.00 iki 100,000.00 dolerių.
11% — virš 100,000.00 dol.
11% — IRA.

SKOLINA: tik savo nariams žemesniais nuošimčiais negu bankai ar kitos finansinės institucijos.

KIEKVIENA SĄSKAITA IKI 100,000.00 dol. APDRAUSTA FEDERALINĖS VALDŽIOS.

Ilgametis patyrimas — sąžiningas darbas
Dėl ruošimės kelionės — kreipkitės į Lietuvių Įstaigą:
American Travel Service Bureau
6727 S. Western Ave., Chicago, Ill. 60643
Telef. 312 238-9787
● Nemokamas patarnavimas užsakant lėktuvų, traukinių, laivų kelionių (cruises), viešbučių ir automobilių nuomavimo rezervacijas, Parduodame kelionių draudimus; Organizuojame kelones į Lietuvą ir kitus kraštus; Sudarome įkvietimus giminių apsilankymui Amerikoje ir teikiame informacijas visais kelionių reikalais.
● Tampykite skrisdami Chartered lėktuvais, tik čia rezervuoti vietas iš anksto — prieš 45 - 60 dienų.

For constipation relief tomorrow reach for EX-LAX tonight.
Ex-Lax helps restore your system's own natural rhythm overnight. Gently. Dependably. Try it tonight. You'll like the relief in the morning.
Chocolated or pills, Ex-Lax is "The Overnight Wonder."
Read label and follow directions.
© Ex-Lax, Inc., 1982

Naujai pasirodžiusi
DR. ANTANO RUKŠOS
619 puslapių, kietų viršeliu knyga
KOVOS DĖL LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS
Lietuvių-lenkų santykiai ir kovų pradžia
Vardynas ir trumpa angliška santrauka
KAINA — $17. (Persiuntimui pridėti $1)
Siųsti čekį:
Naujienos, 1739 S. Halsted St.
Chicago, IL 60608

DR. ANTANO J. GUSENO RAŠTAI
Naujienose galima gauti nepaprastai įdomius gydytojo, visuomenės veikėjo ir rašytojo atsiminimus.
Dr. A. Gusen — MINTYS IR DARBAI, 259 psl., liečia 1905 metų įvykius, Jablonskio ir Totoraičio jaunas dienas ir susirūpinimą — $8.00
Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. Kietais viršeliais — $4.00
Minkštais viršeliais, tik — $3.00
Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTŪRA — ŽIAURUS ŽMONĖS. Kelionės po Europę įspūdžiai. Tik — $2.00
Galima taip pat užsakyti paštu, atsiuntus čekį arba money orderį, prie nurodytos kainos pridedant $1 persiuntimo išlaidoms.
NAUJIENOS,
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, IL 60608

JOHN GIBAITIS
Advokatų įstaiga
6247 S. Kedzie Ave.
(312) 776-8700

Miko Šileikio apsakymų knyga "Liucija" jau atspausdinta.

"LIUCIJA"

Autorius pavaizduoja lietuvių gyvenimą nuo XX šimtmečio pradžios iki II Pasaulinio karo. 22 ilgesni ir trumpesni apsakymai, 184 psl. Kaina $5. Gaunama "Naujienose" ir pas autorių: 6729 So. Campbell Ave., Chicago, IL 60629.

KAIP SUDAROMI TESTAMENTAI

Tuo reikalu jums gali daug padėti teisininko Prano ŠULO paruošta ir teisėjo Alphonse WELLS peržiūrėta "Sūduvos" išleista knyga su legališkomis formomis.
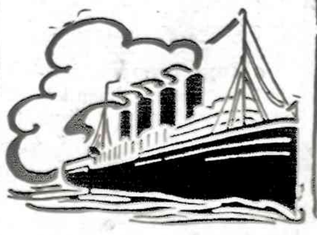
Knyga su formomis gaunama Naujienų administracijoje.